

**"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2030 Barqaror rivojlanish kun tartibi doirasida O'zbekistonning strategik
yo'nalishlari**

Boltayev Shavkat Sharipovich

**Buxoro davlat universiteti Yashil iqtisodiyot va agrobiznes kafedrası
mudiri *i.f.f.d (PhD)***

**Eshbekov Murodjon Uktamovich
Buxoro davlat universiteti talabasi**

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan belgilangan 2030 yilgacha mo'ljallangan Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM) doirasida O'zbekiston Respublikasining strategik yondashuvlari va ularni amalga oshirishdagi amaliy harakatlari tahlil qilinadi. Maqolada milliy rivojlanish strategiyalarining xalqaro BRM bilan uyg'unlashuvi, ularning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, O'zbekistonda barqaror rivojlanishga erishishda mavjud muammolar, imkoniyatlar va istiqbolli yo'nalishlar ham yoritiladi. Xulosa qismida esa samarali strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

KALIT SO'ZLAR : Barqaror rivojlanish, 2030 kun tartibi, O'zbekiston strategiyasi, Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM), milliy rivojlanish, iqtisodiy barqarorlik, ijtimoiy taraqqiyot, ekologik barqarorlik, xalqaro tajriba, istiqbolli yo'nalishlar.

KIRISH

XXI asrda dunyo mamlakatlari oldida turgan eng muhim vazifalardan biri — iqtisodiy o'sishni ta'minlagan holda ekologik muvozanat va ijtimoiy adolatni saqlashdir. Shu bois Birlashgan Millatlar Tashkiloti 2015 yilda "2030 yilgacha Barqaror rivojlanish kun tartibi"ni qabul qilib, 17 ta global maqsad va 169 ta vazifani ilgari surdi. Ushbu maqsadlar dunyo miqyosida kambag'allikni kamaytirish, atrof-muhitni muhofaza qilish, ta'lim, sog'liqni saqlash va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan bo'lib, har bir davlatdan o'z milliy rivojlanish strategiyasini ushbu kun tartibiga muvofiq shakllantirishni talab etadi.

O'zbekiston ham mazkur global tashabbusni qo'llab-quvvatlab, barqaror rivojlanishning asosiy yo'nalishlarini o'zining strategik hujjatlarida belgilab bormoqda. Mamlakatda qator islohotlar amalga oshirilmoqda, xususan, "O'zbekiston – 2030" strategiyasi, Yashil iqtisodiyotga o'tish konsepsiyasi, ijtimoiy himoya va kambag'allikni qisqartirish dasturlari ana shu maqsadlarga xizmat qiladi.

2025-YIL 14-15-APREL

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

Ushbu maqolada O'zbekistonning 2030 Barqaror rivojlanish kun tartibi doirasida belgilab olgan strategik yo'nalishlari, ularning xalqaro me'zonlar bilan uyg'unligi, shuningdek, amaldagi holati va istiqboldagi imkoniyatlari tahlil qilinadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

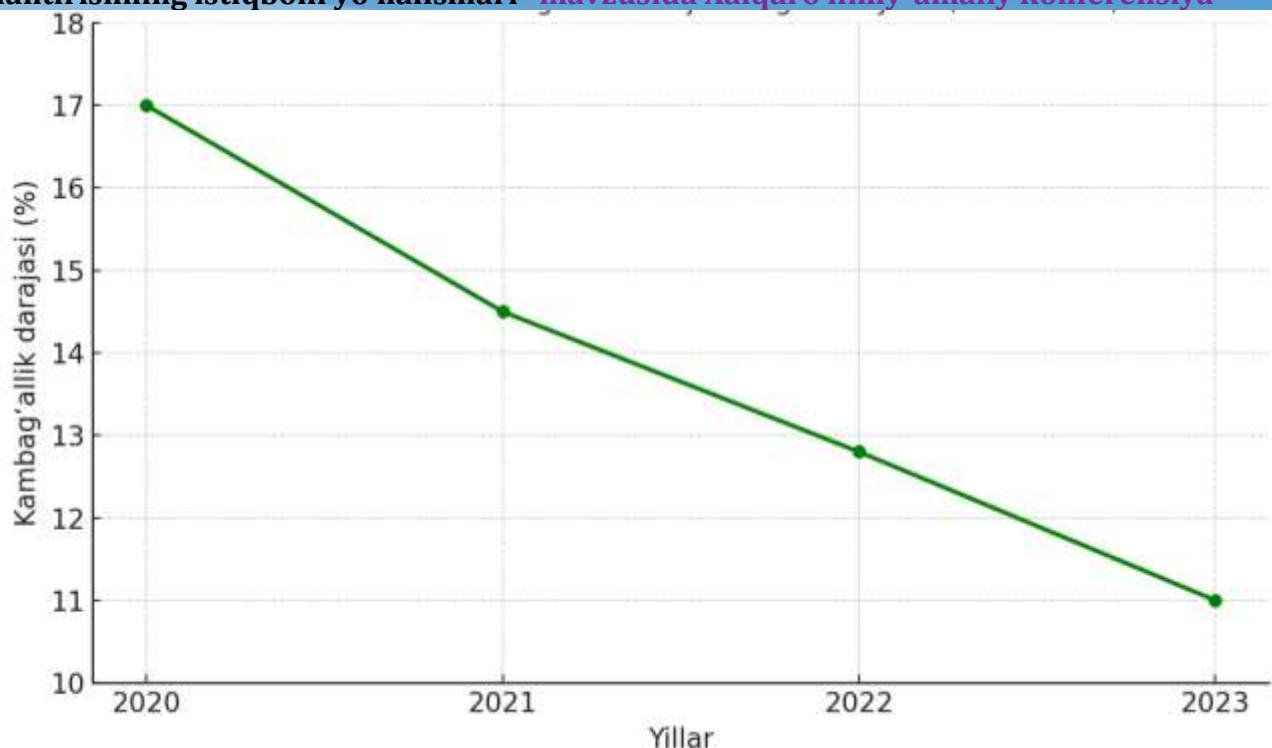
Ushbu tadqiqotda asosiy metod sifatida statistik tahlil usulidan foydalanildi. Statistik metod yordamida O'zbekiston Respublikasida 2030 Barqaror rivojlanish kun tartibi doirasida amalga oshirilayotgan islohotlar va ularning natijalari raqamli ko'rsatkichlar asosida o'rganildi. Xususan, iqtisodiy o'sish sur'atlari, ijtimoiy sohadagi yutuqlar, kambag'allik darajasi, atrof-muhitga oid ko'rsatkichlar, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimidagi statistik ma'lumotlar tahlil qilindi.

Tahlilda Davlat statistika qo'mitasi, Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi, shuningdek, BMT va uning ixtisoslashgan tashkilotlari (UNDP, UNICEF, UNIDO) tomonidan e'lon qilingan so'nggi hisobot va statistik bazalarga asoslanildi. Ushbu yondashuv orqali O'zbekistonning BRMga erishishdagi hozirgi holati, ijobiy tendensiyalar va mavjud muammolar aniqlanib, istiqboldagi yo'nalishlar belgilandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish borasida izchil islohotlarni amalga oshirmoqda. 2015 yilda BMT tomonidan e'lon qilingan 17 ta Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM) doirasida O'zbekiston har bir maqsad bo'yicha milliy ko'rsatkichlarni ishlab chiqdi va amalga oshirish ustuvor yo'nalishlarini belgilab oldi. Quyida ushbu yo'nalishlar bo'yicha asosiy statistik ko'rsatkichlar tahlil qilinadi.

1. Kambag'allik darajasining kamayishi (BRM-1)
2020 yilda kambag'allik darajasi 17,0 foizni tashkil qilgan bo'lsa, 2023 yilda bu ko'rsatkich 11,0 foizgacha qisqardi. Bu natijaga asosan aholining bandligini ta'minlash, mikromoliyalashtirish dasturlari va ijtimoiy nafaqalarni kengaytirish hisobiga erishildi.

1-rasm. O'zbekistonda kambag'allik darajasining kamayishi (2020-2023)

2. Ta'lim sifati va qamrovi (BRM-4)

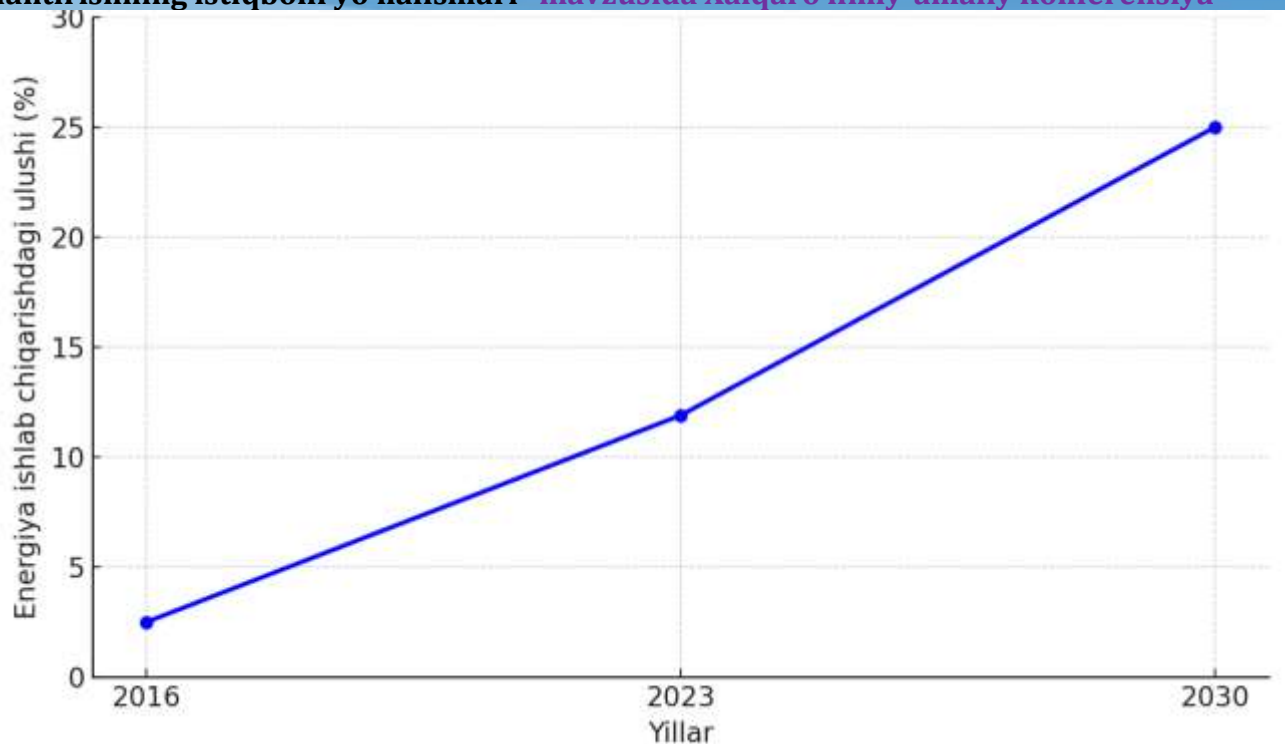
2017 yilda maktabgacha ta'lim muassasalari qamrovi 27 foizni tashkil qilgan bo'lsa, 2023 yilga kelib bu ko'rsatkich 70 foizga yetdi. Umumiy o'rta ta'lim bilan qamrab olinganlar soni esa 99,6 foizni tashkil etmoqda.

3. Sog'liqni saqlash (BRM-3)

Onalar o'limi ko'rsatkichi 2016 yilda 19,7 (har 100 ming tug'ilishga) bo'lgan bo'lsa, 2023 yilda bu ko'rsatkich 13,8 ga tushdi. Bolalar o'limi darajasi 2023 yilda har 1000 tirik tug'ilgan chaqaloqdan 14,4 nafarini tashkil etdi. Bu ko'rsatkich 2010 yilda 37,0 edi.

4. Yashil iqtisodiyot va atrof-muhit (BRM-13, BRM-15)

2023 yilda umumiy elektr energiyasi ishlab chiqarishining 11,9 foizi qayta tiklanuvchi manbalardan olingan. Bu ko'rsatkich 2016 yilda 2,5 foiz bo'lgan. 2030 yilgacha bu ulushni 25 foizga yetkazish maqsad qilingan.

2-rasm. Qayta tiklanuvchi energiya ulushining o'sishi (2016-2030)

5. Ayollar va erkaklar tengligi (BRM-5)

2023 yilda davlat boshqaruvi tizimida ayollar ulushi 30,5 foizni tashkil etdi. Parlament a'zolari orasida ayollar soni 2020 yilda 32 nafar (16 foiz) bo'lgan bo'lsa, 2023 yilda bu raqam 38 nafarga (19 foiz) yetdi.

6. Iqtisodiy o'sish va innovatsiyalar (BRM-8, BRM-9)

2023 yilda O'zbekiston yalpi ichki mahsuloti (YAIM) hajmi 978,6 trillion so'mni tashkil etib, 2022 yilga nisbatan 6,0 foizga o'sdi. Sanoat va xizmatlar sohasidagi o'sish barqaror bo'lib, innovatsion indeksda O'zbekiston 2020 yildagi 93-o'rindan 2023 yilda 82-o'ringa ko'tarildi.

XULOSA

O'zbekistonning 2030-yil Barqaror rivojlanish kun tartibi doirasidagi strategik yo'nalishlari mamlakatning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Barqaror rivojlanish maqsadlari bilan uyg'unlashgan, ijtimoiy adolat, iqtisodiy samaradorlik, ekologik barqarorlik va inson resurslarini rivojlantirishga yo'naltirilgan strategiyalar, mamlakatni global miqyosda raqobatbardosh va barqaror rivojlanayotgan davlat sifatida shakllantirishni nazarda tutadi.

Maqsadlar va strategik yo'nalishlar, jumladan, ta'lim va salomatlik sohasidagi islohotlar, iqtisodiy diversifikatsiya, energiya samaradorligi, ekologik barqarorlikni ta'minlash va innovatsion texnologiyalarga asoslangan rivojlanish O'zbekistonni raqamli va ekologik jihatdan barqaror kelajak sari yo'naltiradi. Bularning barchasi, 2030-yilga qadar O'zbekistonni barqaror rivojlanish yo'lida ilg'or davlatlar qatorida ko'rishga xizmat qiladi.

2025-YIL 14-15-APREL

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

Shu bilan birga, O'zbekistonning strategik yo'nalishlari amalga oshirilganida, xalqaro hamkorlik, ijtimoiy investitsiyalar va ilg'or tajribalar almashinuvi muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu mamlakatning barqaror rivojlanishga erishishdagi muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi va xalqaro miqyosda uning integratsiyasi va raqobatbardoshligini mustahkamlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati :

1. Rustamovna, Turobova Hulkar, and Narzullayeva Gulchehra Salimovna. "Possibilities Of Bio Economic Development In Uzbekistan." *European Multidisciplinary Journal Of Modern Science* 4 (2022): 860-866.
2. Turobova, Kh R., and N. B. Giyasova. "Improving the training and financing of highly qualified personnel in the knowledge economy." *Economics and Innovative Technologies* 2018.4 (2018): 13.
3. ММ Кадирова. [ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВОСИТАЛАРИ ОРҚАЛИ ТАЛАБАЛАРДА ИҚТИСОДИЙ КЎНИКМАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МОДЕЛИ](#). INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL
4. М Кадирова. [ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ АСОСИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ ИҚТИСОДИЙ КЎНИКМАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МОДЕЛИ](#). O'zMU xabarлари Вестник НУУз АСТА NUUz 1 ([1/4/1]), 91-94
5. АО Ахмедов. [ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ НА РАБОТУ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ](#). Вестник науки и образования, 61-64
6. АО Ахмедов. [Цифровизация логистики: от big data к интернету вещей](#). *Universum: технические науки* 1 (4 (121)), 36-38
7. Bebudovna, B., J. Ganjiyevich, and M. Tairova. "Ways of financing innovative activities in agrobusiness." *Int. J. Acad. Manag. Sci. Res. IJAMSR* 5 (2021): 138-143
8. 5.Накимовна–Lecturer, Akhmedova Feruza, and Boltaeva Shakhnoza Bebudovna-Lecturer. "WIDE DISSEMINATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE SPHERE OF DOMESTIC AND INTERNATIONAL TOURISM [ШИРОКОЕ РАСПРОСТРАНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СФЕРЕ ВНУТРЕННЕГО И МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА]."
9. Джураева Д. Д. Рол инновационных идей и разработок в развитие услуг //Мировая наука. – 2019. – №. 4. – С. 278-281.
10. Джураева Д. Д. ВЛИЯНИЕ МАССОВОЙ КУЛЬТУРЫ НА ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ //ДНИ НАУКИ–2017. – 2017. – С. 33.

"O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

11. Саидова, Ф. К. (2016). Современное состояние и направления развития аграрного сектора Республики Узбекистан. In *СОВРЕМЕННОЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ ПРИРОДНОЙ СРЕДЫ И НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ* (pp. 3673-3675).
12. Khurramov, O. K., Fayzieva, S. A., & Saidova, F. K. (2019). Features of electronic online market in tourism. *Вестник науки и образования*, (24-3), 18-20.
13. Туробова, Хулкар. "Агротуризмни ривожлантиришнинг ўзига хос хусусиятлари." *Экономика и инновационные технологии* 6 (2019): 166-172.
14. Turobova, Hulkar, Feruza Axmedova, and Malika Buranova. "Foreign experiences in organizing cooperation relations in Uzbekistan." *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal* 11.3 (2021): 2397-2400.
15. Turobova, H. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА АГРОБИЗНЕСНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИМКОНИЯТЛАРИ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 4(4). извлечено от https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/210
16. Turobova, Hulkar. "ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КООПЕРАТИВЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ МУАММОЛАР." ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz) 36.36 (2023).
17. КМ Матякубовна. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ. ВЕСТНИК НУУз 1 (5), 100-104
18. Bebudovna, Boltayeva Shaxnoz. "ATROF-MUHITNING IFLOSLANISHI VA INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRI." *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH* 2.17 (2024): 10-12.
19. Bebudovna, Boltayeva Shaxnoz, Abduhakimov Nurbekjon Nuriddin o'g'li, and Ho'jaqulov Ramozon Saloxiddinovich. "OZBEKISTONDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI." *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION* 3.25 (2024): 172-175.
20. Kayumovich, K. O., & Kamalovna, S. F. (2019). Social media-marketing-a forceful tool for tourism industry. *European science*, (7 (49)), 41-43.
21. SAIDOVA, F. (2021). ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ РАЗВИТИЯ РЫНКА УСЛУГ В БУХАРЕ ФК Саидова, преподаватель, Бухарский государственный университет, Бухара МА Ражабова, преподаватель, Бухарский государственный университет, Бухара. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 8(8).